

падставы сцвярджаюць, што пры ацэнцы доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый у мовазнаўчай секцыі тагачаснай ВАК панавалі дух прыныповаасці, аб'ектыўнасці і справядлівасці, і я мог бы прывесці многа прыкладаў гэтага.

Наогул жа можна падвесці вынік: амаль 15-гадовы перыяд маёй пачатковай навуковай дзейнасці пад кіраўніцтвам і наглядом Марыі Андрэеўны дае мне поўнае права лічыць Марыю Андрэеўну адным з самых значных дзеячаў у галіне беларускага мовазнаўства ў перыяд яго станаўлення і развіцця ў пасляваенныя гады. Яркім пашырджэннем гэтага з'яўляецца перш за ўсё ўнушальны спіс яе навуковых публікацый па розных пытаннях беларускай мовы, а таксама такі ж вялікі спіс студэнтаў, якія пад кіраўніцтвам Марыі Андрэеўны рыхтавалі свае дыпломныя работы, а многія з іх пазней абаранілі кандыдацкія і доктарскія дысертацыі, сталі дацэнтамі і прафесарамі і цяпер працягваюць высакародныя традыцыі Марыі Андрэеўны ў галіне айчыннага мовазнаўства.

Васіль Аляксандравіч Курзенка – былы прарэктар Мазырскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя І. П. Шамякіна, загадчык кафедры беларускай мовы, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

З ДОБРЫМ СЭРЦАМ І ЧУЛАЙ ДУШОЮ

Імя Марыі Андрэеўны Жыдовіч, першага прафесара-жанчыны, у пасляваенны перыяд мінулага стагоддзя было добра вядома не толькі ў беларускім мовазнаўстве, але і ва ўсёй славянскай філалогіі. Яе ведалі не толькі як выдатнага знаўцу гісторыі беларускай мовы, але і як жанчыну з добрым сэрцам і чулай душою. Хто ўпершыню сустрэкаўся з ёю, адразу заўважаў прыемны погляд яе добрых вачэй, чароўную ўсмешку, ласкавае прыемнае слова. Такое не забываецца ніколі, калі сустрэкаешся з абаяльным

чалавекам, якім была гэта прыгожая, вечно рухавая, простая, як сялянка, жанчына.

Я ўпершыню адчуў яе дабрыву, калі вучыўся ў аспірантуры Белдзяржуніверсітэта ў пачатку пасцідзятых гадоў мінулага стагоддзя. Пасля шматгадовай працы настаўнікам высковай школы на Брагіншчыне вучоба ў аспірантуры была не зусім лёгка для мяне. Многае было ўжо забыта, многае даводзілася набываць. У гэтай справе заўсёды дапамагала навуковы кіраўнік – Марыя Андрэеўна Жыдовіч. Яна адразу вызначыла мае здольнасці ў галіне даследаванняў, мы з ёй выбралі невядомыя для мяне раней старабеларускія помнікі XV – XVII стст., асабліва тыя месцы ў іх, дзе давалася апісанне лексем абранай навуковай тэмы для будучага кандыдацкай дысертацыі. А такой тэмай была гісторыя промыславай лексікі ў помніках старабеларускага пісьменства. Кожны тыдзень яна прапавала не толькі са мной, але і з іншымі аспірантамі, вучыла нас, як правільна падыходзіць да кожнага даследаванага слова, вучыла навуковаму пошуку, патрабавала менавіта гэтага ад нас, аспірантаў, нават у час завяршэння кандыдацкай дысертацыі. Невыпадкова пераважная большасць яе былых выхаванцаў з поспехам абараняла свае навуковыя тэмы напрыканцы трохгадовага навучання ў аспірантуры або ў хуткім часе пасля яго завяршэння. Марыя Андрэеўна не губляла сувязі са сваімі аспірантамі, дзе б яны ні працавалі. Я ўспамінаю той час, калі пачынаў выкладаць у Мазырскім педінстытуце імя Н. К. Крупскай і мой навуковы кіраўнік, Марыя Андрэеўна, прыязджала чытаць спецкурс па гісторыі беларускай мовы. Памятаю яе цёплыя сустрэчы са студэнтамі, выкладчыкамі. Тады ў Мазырскім педінстытуце не было ніводнага прафесара, ніводнага доктара філалагічных навук. Яна першая прыехала сюды чытаць лекцыі для студэнтаў, праводзіла навукова-метадычныя кансультацыі для малых выкладчыкаў. Марыя Андрэеўна не толькі працавала з аспірантамі ў час іх навучання і кляпацілася пра іх навуковы рост, але і цікавілася асабістым жыццём сваіх выхаванцаў. Магчыма, таму нават у тыя далёкія пасцідзятыя гады на кафедры беларускай мовы мы, аспіранты, называлі яе такім родным і блізім для кожнага з нас словам – наша мама. Для нас яна была духоўнай маці, такой і засталася ў маім уяўленні. Не верыцца, што прайшло трыццаць гадоў, як яе няма з намі (Марыя Андрэеўна Жыдовіч памерла 12 лістапада 1977 г., пахавана на Паўночных могілках г. Мінска), што прайшло ўжо сто гадоў з дня яе нараджэння. Для мяне і былых яе выхаванцаў-аспірантаў яна вечна жывая, вечно блізкая і родная кожнаму з нас.